T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
HALK SAĞLIĞI
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BİLGİ NOTU

10.02.2022

Kanser Dairesi Başkanlığı

ULUSLARARASI ÇOCUKLUK ÇAĞI KANSER GÜNÜ 2022

Uluslararası Çocukluk Çağı Kanser Günü olan 15 Şubat'ta çocukluk çağı kanseri hakkında farkındalık yaratmak, kanserli çocuklar ve ergenlere, hastalık sonrası hayatta kalanlara ve ailelerine destek sağlamak için küresel bir iş birliği kampanyası yürütülmektedir. 2002 yılından bu yana her yıl 15 Şubat günü, küresel çapta gerçekleştirilen etkinliklerle dünyanın neresinde yaşarlarsa yaşasınlar kanserli tüm çocuk ve ergenlerin tedavi, bakım ve desteğe eşit erişim ihtiyaçlarına dikkat çekilmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı (IARC) verilerine göre; Dünya çapında çocuklarda ve adölesanlarda (0-19) bir yıl içerisinde 300 bine yakın yeni kanser vakası tespit edilmektedir.

Çocukluk çağında ortaya çıkan kanser türleri genellikle yetişkinlikte ortaya çıkan kanser türlerinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Tüm çocukluk çağı kanserlerinin neredeyse yarısı lösemi ve lenfomalar olmak üzere kan ve lenfatik sistemin kanserleridir. Sık görülen diğer bir tür ise %20 oranı ile merkezi sinir sistemi tümörleridir. Yetişkinlerde en sık görülen meme, akciğer, kolorektal kanserler çocuk ve ergenlerde oldukça nadir görülmektedir. Erken evrede teşhis edilen birçok çocukluk çağı kanseri yüksek oranlarda tedavi edilebilmektedir. Ancak kanser, çocuk ölümlerinin önemli bir nedeni olmaya devam etmektedir. Dünyada bir yılda yaklaşık 80 bin kişi çocukluk çağı kanseri nedeni ile hayatını kaybetmektedir. Hayatta kalma oranı bölgeden bölgeye göre değişmekle birlikte, yüksek gelir seviyesine sahip ülkelerde %80 civarında iken orta ve düşük gelirli ülkelerde %20'ye kadar düşmektedir. Ülkemizin verilerinin de yer aldığı Küresel Kanser Sağkalım Eğilimleri Sürveyansı (CONCORD-3) çalışmasına göre; akut lenfoblastik lösemi ve lenfoma gibi türlerde 5-yıllık sağ kalım oranları %80 ve üzeri bulunmuştur.

Çocukluk çağı kanserlerinin neden sonuç ilişkisi erişkinlerde görülen kanserler kadar net değildir ve bilinen bir tarama programı yoktur. Bugüne kadar çocukluk çağı kanserleri için sadece birkaç kesin risk faktörü tanımlanmıştır. Karsinojenitesi bilinen risk faktörlerinden biri iyonlaştırıcı radyasyondur. İyonize radyasyonun lösemi ve tiroid kanser riskini arttırdığı yapılan birçok çalışma ile ortaya konmuştur. Olası diğer risk faktörleri arasında; genetik

yatkınlık, genetiğe dayalı bireysel duyarlılık, bazı virüslere maruziyet (Epstein-Barr, Hepatit B, İnsan Herpes ve HIV virusları gibi) yer almaktadır.

Erken belirtiler genellikle çok daha yaygın hastalıkların veya yaralanmaların neden olduğu belirtilere benzer olduğundan çocuklardaki kanserleri hemen fark etmek zor olabilir. Yine de birçok çocukluk çağı kanseri bir çocuk doktoru ya da ebeveynler tarafından erken tespit edilir. Çocuklarda kanser yaygın olmamakla birlikte, geçmeyen olağandışı belirti veya semptomların varlığında bir sağlık kuruluşuna baş vurmak doğru olacaktır. Çocukluk çağı kanserleri için uyarıcı olabilecek belirti ve semptomlar şu şekilde sıralanabilir:

- Deride solukluk (Kansızlık, anemi varlığı)
- Halsizlik
- Enfeksiyonlara yatkınlık
- Sıra dışı kanamalar (burun kanaması, diş eti kanamaları, cilt altı kanaması gibi), ciltte sık sık morluklar, kesik oluştuğunda kanamanın güçlükle durdurulması
- İştahsızlık, açıklanamayan ani kilo kaybı
- Dalakta büyüme
- Lenf düğümlerinde şişlikler
- Kemik ve eklemlerde ağrılar (özellikle sıklığı ve şiddeti artıyorsa, uykudan uyandırıyorsa)
- Açıklanamayan ateş
- Ani görme değişiklikleri
- Genellikle kusmanın eşlik ettiği, sık baş ağrısı

Çocuk kanserlerinde tedavi başarısı yüksektir. Erken tanı konduğunda bu daha da yüksek olacaktır. Bu belirtilerin ebeveynler tarafından dikkate alınması yararlı olacaktır.